

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΗΛΕ-ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

'60 + 60 | ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ II

Η πρώτη εποχή διδασκαλίας της αρχιτεκτονικής από απόσταση

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Ε.Μ.Π., 15/7/2020

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Η επέκταση και γενίκευση των εφαρμογών της Κυβερνητικής στη λειτουργία των «Υπηρεσιών Διεκπεραιώσεως» θα ελευθερώσει ένα μεγάλο ποσοστό εργαζομένων από απασχολήσεις ρουτίνας [...] και θα καταργήσει την ανάγκη μετακινήσεως των εργαζομένων στον τόπο της διεκπεραιώσεως. [...] Η λειτουργία των «Υπηρεσιών Διεκπεραιώσεως» θα πραγματοποιείται με την «τηλε-εργασία» από οποιαδήποτε θέση του αστικού, του εθνικού ή του παγκόσμιου χώρου, και θα επιτρέπει την «τηλε-εξυπηρέτηση». [...] Η μετακίνηση με μηχανικά μέσα σε μεγαλύτερες αποστάσεις θα αφορά εξαιρετικές περιπτώσεις επαφών. Η συχνότης όμως των μετακινήσεων αυτών θα μειώνεται με την τελειοποίηση των μέσων «τηλε-επαφών».

Τάκης Ζενέτος

Στο φαντασικό της 'Ηλεκτρονικής Πολεοδομίας', πάνω στην οποία δούλεψε ο Τάκης Ζενέτος, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1960, η μαζική τηλε-εργασία, τηλε-επαφή και τηλε-εξυπηρέτηση θα έδινε τη λύση στο πρόβλημα της συνεχούς επέκτασης της πόλεων και της ραγδαίας υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος. Σε αυτό το πλαίσιο ορίζονταν ξεκάθαρα μια μεταβατική περίοδος που θα διένυε η κοινωνία μέχρι να εγκαθιδρυθεί πλήρως η νέα πραγματικότητα. Το ενδιαφέρον στη θεωρία των μεταβάσεων, όπως την καταλαβαίνουμε και μέσα από την πρόταση του Ζενέτου, είναι ο ορισμός της μετάβασης ως διαδικασία, ανεξάρτητα από την ολοκλήρωσή της· και για την επίτευξη κάθε είδους μετάβασης είναι απαραίτητη η επινοήση νέων εργαλείων που θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της νέας πραγματικότητας, ανεξάρτητα από το αν και το πότε αυτή θα επέλθει.

Στην εποχή της πανδημίας του Covid-19 οι τεχνολογίες επικοινωνίας έλαβαν πράγματι κεντρικό ρόλο. Οι νέες συνθήκες τηλε-εργασίας, τηλε-εκπαίδευσης και τηλε-εξυπηρέτησης, καθώς και ο περιορισμός μετακίνησης παράλληλα με την ανάγκη 'απόδρασης' από την κατοικία και τον ιδιωτικό χώρο, ανέδειξε τη σημασία των δημόσιων και ανοιχτών χώρων στην πόλη, ώθησε κατοίκους της πόλης προς την (επαν)οικειοποίηση των γειτονιών τους και ανέδειξε μια σειρά από ευρύτερα ζητήματα που 'αγνοούνταν' —όπως τις ανισότητες κάθε είδους— προς χάριν μιας κυρίαρχης οπτικής περί ανάπτυξης. Αν και τα μελλοντολογικά αρχιτεκτονικά οράματα, σαν αυτό του Ζενέτου, ήθελαν να βλέπουν το μέλλον ψηφιακό, σήμερα, που όλοι μας έχουμε βιώσει μια συνθήκη που η φυσική επαφή έχει υποκατασταθεί, σε μεγάλο βαθμό, από την ψηφιακή επικοινωνία, αναρωτιόμαστε για το αν αυτό που βιώσαμε/βιώνουμε αποτελεί ανταπόκριση σε μια έκτακτη κατάσταση ή μια «νέα κανονικότητα» ή και τα δύο, και με ποιους όρους.

Ο τομέας της αρχιτεκτονικής εκπαίδευσης αναγκάστηκε να ανταποκριθεί ταχύτατα στις νέες συνθήκες με τρόπους οι οποίοι δεν ήταν απαραίτητα οικείοι ή εδραιωμένοι, αναδεικνύοντας νέες δυνατότητες και σοβαρούς περιορισμούς. Στην ανταπόκριση αυτή, μια σειρά προκλήσεων

ήρθαν να διαμορφώσουν τις διαδικασίες μάθησης και διαλόγου, οι οποίες, με τη σειρά τους, αναδιαμόρφωσαν το περιεχόμενο και τους τρόπους εκπαίδευσης, αναστοχαζόμενες πάνω σε ευρύτερα ερωτήματα για τη νέα κατάσταση και τις μελλοντικές προοπτικές. Πως μελετάμε, κατανοούμε και παρεμβαίνουμε στις πόλεις και τις γειτονίες όταν η μετακίνηση αλλά και η επικοινωνία μεταλλάσσονται; Πως και με ποιους όρους συζητάμε για αναπτυξιακές οπτικές και παραγωγικές διαδικασίες, αλλά και για τις χωρο-κοινωνικές ανισότητες; Πως ενσωματώνεται στη μελέτη και τον σχεδιασμό των πόλεων και γειτονιών η εμφανής πλέον ανάγκη για δημόσιους, ανοιχτούς χώρους; Ποιοι νέοι συμβολισμοί και βιώματα συνδέονται την πόλη και τη γειτονιά;

Αλλά και στη σύγχρονη τέχνη η αξιολόγηση και ο επαναπροσδιορισμός του μέσου (medium) μοιάζει πάλι επίκαιρος. Παρ' όλο που αποκατηγοριοποίηση και η ριζική αναδιατύπωση όλων των συμβατικών εκφραστικών εργαλείων που καθόρισαν τον δυτικό πολιτισμό είναι σε συνεχή διαβούλευση, παραμένει καίρια η διεύρυνση των μέσων που επιτάσσει η κάθε εποχή. Όσο το έργο τέχνης γενικεύεται από τον πληθωρισμό των μέσων, τόσο επιβεβλημένος γίνεται ο προσδιορισμός της ουσίας της ίδιας της Τέχνης. Ο εξ αποστάσεως στοχασμός του δημόσιου χώρου αποκτά τα χαρακτηριστικά μιας εικαστικής υβριδικής κατασκευής με την εμπειρία, τη μνήμη, το κοινωνικό και το ιστορικό αποτύπωμα του χώρου να διατυπώνονται πρωτογενώς ως αναλογικές εικόνες, τρισδιάστατοι όγκοι, συστήματα, αποτυπώματα ατομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, μέσα από νοητικές αφαιρέσεις και τρόπους αναπαράστασης.

Plague, cholera, embola, HIV, covid-19... η κάθε εποχή έχει τη δική της χίμαιρα. Απομονωμένοι για ώρες εμπρός από μια οθόνη τηλεπικοινωνίας, ή δυσπνέοντας πίσω από μια μάσκα, βρεθήκαμε πρωταγωνιστές ενός παγκόσμιου συγχρονισμού. Αυτό που κάνει την νέα εποχή διαφορετική από τις πολλές προηγούμενες είναι ότι καταρχήν συμβαίνει σε υποατομικό επίπεδο, εκεί που η ίδια ύλη αρχίζει και αμφισβητεί την υπόστασή της. Την ίδια στιγμή ένα νέο βιο-τεχνολογικό οικοσύστημα γίνεται αισθητό, με τη σύγχρονη γενετική μηχανή να παράγει νέους, ενισχυμένους (augmented) χαρακτήρες και σχέσεις. Το ανθρώπινο σώμα, ως κανόνας για την τάξη και την αναλογία των πραγμάτων, μοιραία καλείται να συνυπάρξει με όλα τα νέα υβριδικά γονότυπα που δημιουργούνται σε μια νέα ψηφιακή (digital) εκδοχή του κόσμου, όπου ο αρχιτεκτονικός χώρος, ως interface του συμβολικού με το φυσικό, αναβοσβήνει σιωπηρά στη γλώσσα των bits, αναβιώνοντας τη μοντέρνα ουτοπία του Ζενέτου, 60 χρόνια μετά το 1960.

Με αφετηρία το παραπάνω σκεπτικό, καλούμε τα μέλη του διδακτικού προσωπικού της Σχολής μας που θα επιθυμούσαν να συμμετέχουν στην ημερίδα με εισήγηση να μας στείλουν **έως την Παρασκευή 26/6/2020** έναν **τίτλο** και μια **περίληψη 150 λέξεων** για την εισήγησή τους στο **ktsiambaos@arch.ntua.gr**

Ο στόχος αυτής της ημερίδας είναι κυρίως ένας ανοιχτός ακαδημαϊκός διάλογος γύρω από την παρούσα συνθήκη και με βάση τις διαφορετικές επιστημονικές περιοχές και τα ποικίλα ερευνητικά ενδιαφέροντά μας όχι ένας απολογισμός-καταγραφή της προσωπικής και συλλογικής εμπειρίας της διδασκαλίας της αρχιτεκτονικής σε ψηφιακό περιβάλλον, κάτι που θα γίνει σε επόμενη ημερίδα, το ερχόμενο φθινόπωρο.

Περισσότερες πληροφορίες για την ημερίδα καθώς και το αναλυτικό πρόγραμμα θα ανακοινωθούν στις αρχές Ιουλίου.

Η οργανωτική επιτροπή,
Γ. Γρηγοριάδης
Μ. Κατσαρός
Π. Κουτρολίκου
Π. Τουρνικιώτης
Κ. Τσιαμπάος